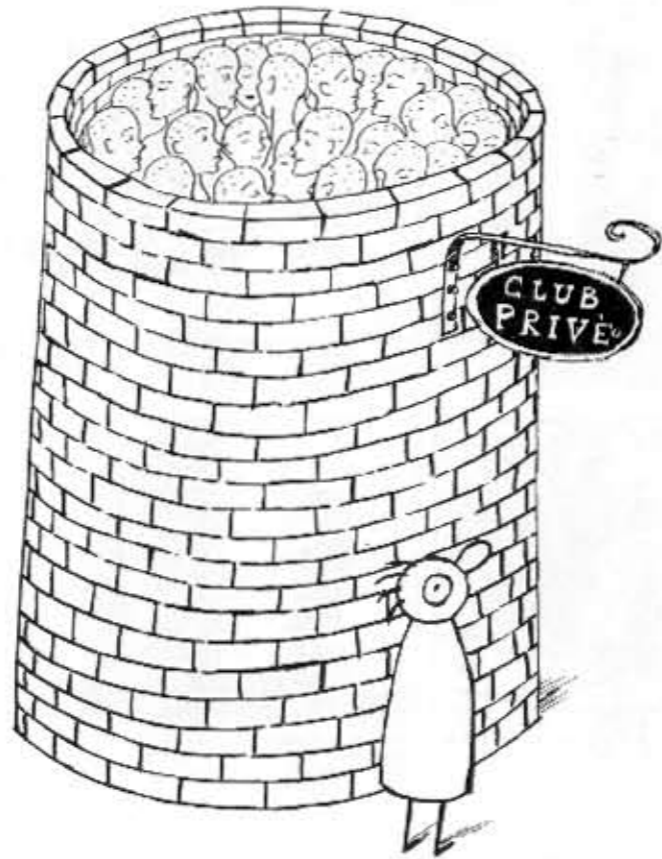

Apinasta artistiksi

Bo Haglund piirtää satiiria teatterielämästä

Bo Haglund on suomenruotsalainen sarjakuvapiirtäjä, jonka suurikokoinen, omakustanteena julkaistu sarjakuva-albumi Bertil Gata går på sta'n herätti huomiota alkuvuodesta 1996. Haglund on ammatiltaan lavastaja, ja hänen maalauksiaan on ollut esillä näyttelyissä.

Jukka Heiskanen

JH: Kerropa aluksi perustietosi.

BH: Synnyin 1963 Ilolassa, Porvoon maalaiskunnassa maanviljelijän poikana. Ensimmäinen sarjakuvani julkaistiin suomenruotsalaisen sarjakuvan antologiassa nimeltä Svamp joskus 80-luvulla.

Menin Taidekoulun opiskelemaan ensin kuvialueelle, mutta kun huomasin, miten mälsää se oli, vaihdoin lavastukseen.

Periaatteessa olen valmis, mutta mulle puuttuu loppututkinto. Koulussa päästiin tekemään käytännön työtä eli lavastuksia aika aikaisin eikä sitä mieltänyt, pitäisikö tässä jokin tutkintokin olla.

Olen tehnyt lavastuksia sekä teatteriin että elokuvaan. Telkkariin FST:lle tv-sarjoihin, kuten Småstadsberättelser ja Parry. Teatterin puolella olen tehnyt Svenska teaternille kolme-neljä proggista, klassikoita lähinnä: 'Ishovia, Strindbergiä. Joakim Grothin Teater Marsin kanssa olen tehnyt yhteistyötä kymmenen vuoden ajan. Sitä voisi kai sanoa vaihtoteatteriksi.

Rupesin piirtämään sarjakuvia, koska aloin turhautua lavastushommissa ja halusin löytää jonkinlaisen henkietien. En muutenkaan enää tee yhtä paljon lavastuksia kuin ennen, keikkoja vain silloin tällöin. Minulla on muita hommia, graafista suunnittelua, kuvituksia, kirjankansia. Viimeksi olen sisustanut yhden mainostoimiston. Suunnittelin sinne ensin kokolattiamatton, jossa piti olla jotakin hauskaa ja sarjakuvamaista. Ne innostuivat siitä, tein pari mattoa lisää, suunnittelin sitten kaksi neuvotteluhuonetta ja valitsin huonekaluja. Tavallaan se liippaa läheltä lavastusta, kun siinä saa käyttää mielikuvitustaan.

Suunnittelin myös diskettikoteloita, Birger ja Barbro nimeltään. Suomessa ne eivät ole menneet oikein kaupaksi, Ruorissa kylläkin.

JH: Albumisi koostuu sivun, parin mittaisista satiirisista sarjoista, joiden päähenkilönä on hyvin yksinkertaisesti piirretty Bertil-hahmo. Tarinoissa ivaillaan erityisesti suomenruotsalaisille paremmille piireille ja suomalaiselle kulttuurielämälle. Miten Bertil Gata -albumi sai alkunsa?

BH: Osa alpparin sarjoista on julkaistu aikoinaan suomenruotsalaisessa Ny tid -kulttuurilehdessä. Suurin osa on kuitenkin ihan uusia. Bertilin hahmoa olen käyttänyt myös maalauksissa. Sain albumin julkaisemista varten avustuksen Valtion taideoimikunnalta ja laatutukea valtion taideoimisuustoimikunnalta. Albumin painos on 500 kappaletta, mikä on aika pal-

jon omakustanteelle. Se on mennyt ihan hyvin kaupaksi Akateemisesta kirjakaupasta ja muutenkin.

JH: Teatteri on sinulle läheinen niin työsi puolesta kuin sarjakuvissasi. Tarinoissasi Bertil on aina katsojan, yleisön asemassa. Oletko itse samanlainen tarkkailija?

BH: Vaikka mun roolini on aktiivisen tekijän rooli teatterissa, niin lavastajan rooliin kuuluu aika paljon kullissien takana seisoskelua. Ammattiroolissa joutuu ottamaan vastaan ja kuuntelemaan, mitä ohjaajat ja näyttelijät haluavat. Välillä pitää olla tosi diplomaattinen.

Minulla oli tarve tehdä teatteriaiheisia sarjakuvia, kun olin niin täynnä sitä teatteripaskaa. Se on niin kummallinen ja neuroottinen maailma.

JH: Millaista palautetta olet saanut lukijoilta?

BH: Teatterilaisilta vain vähän kommentteja. En tiedä, ovatko he loukkaantuneita. Ovathan juttuni satii-risia, ja teatteri on arka aihe, koska siellä riehuvat aina aikamoi-set myrskyt. On se silti kumma, jos huumorintaju ei riitä. Juuri Ny tidin kriitikko muuten haukkui albumin ihan lyttyyn. Se ei ymmärtänyt sitä yhtään.

JH: Millainen kosketus sinulla on yleensä sarjakuvaan?

BH: En ole sarjakuvafriikki. Luen kyllä, mutta satunnaisesti. Käyn Akateemisessa kirjakaupassa luokselemassa salaa alppareita. Mielenkiintoisimmat ostan himaan.

Pienenä luin sarjakuvani ruotsiksi, Kalle Ankaa ja sellaisia. Opin suomea vasta koulussa.

JH: Irvaillet myös suomenruotsalaiselle sekakielisyydelle. Pistät suomenruotsalaiset hahmosi käyttämään mahdollisia sanasotkuja kuten "jätte-easy homma" tai "jät-tehyvigä".

BH: Minusta suomenruotsalaiset puhuvat hauskaasti. Ouhhan suomenkielessäkin nykyään sanoja kaikenlaisista kielistä, englannista, saksasta. Minusta se on vain hienoa.

JH: Sarjakuvissasi on selvästi kuvataiteellinen lähestymistapa.

BH: Minulla on kuvataidetausta. Matti Hagelberg sanoi, että tämä mun sarjakuvani on taidepoppoolle suunnattua. Teen akryyli- ja öljyvärimaalauksia, ja mulla on ollut aika monta näyttelyä, viimeksi Mattin kanssa Porvoossa kesällä. Maalauksissani käytän samoja aiheita kuin sarjakuvissani. Minusta se on aina kuulunut asiaan.

Joskus olen ensin tehnyt maalauksen ja sitten sarjakuvan sen perusteella. Mähän en suunnittele koskaan sarjakuviani valmiiksi, vaan piirrän ne ruutu kerrallaan. En koskaan tiedä, miten sarjakuvani päättyy. Ne eivät sinänsä ole mitään kunnan tarinoita. Raudut menevät sinne sun tänne enkä tee mitään käsikirjoitusta erikseen, vaan etenen assosiaatioiden pohjalta. Edellisen ruudun teksti ja kuva antavat vinkin, mitä tulee seuraavaksi.

Olen kiinnostunut siitä, miksei sivun sarjakuva voisi olla kuvasanarunoutta. En lue paljon runoja, mutta minua kiehtoo ajatus siitä, että sarjakuvavu voisi toimia samalla tavalla, yhdistää eri asioita, sekä sanoja että kuvia uudeksi jutuksi.

Tein Suureen kurpitsaan (Vuosialbumi 1997) pidemmän jutun, ja ajattelin, että siihen oli pakko tehdä oikea kertomus, jossa on alku, keskikohta ja loppu. Se oli vaikeaa ja työlöä.

Olen haaveillut voivani joskus tehdä kirjan, jossa olisi sarjakuvia ja maalauksia sekaisin. Se olisi hienoa.

Joku on verrannut maalauksiani Bonkiin ja Alvar Gullichseniin, mutta... No, annoin sen mennä. Minusta meillä ei ole mitään yhteistä. Reijo Kärkkäinen tekee töitään vähän samalta pohjalta kuin minä.

JH: Sarjakuvasi ja maalauksesi muistuttavat toisiaan. Jos saisit tehdä sellaisen lavastuksen kuin itse haluaisit, niin mihin näytelmään sen tekisit? Olisiko se sarjakuvan näköinen?

BH: Se ei olisi sarjakuvan näköinen. Minusta olisi hauskaa lavastaa oopperaa... Jokin spekteakkeli olisi mielenkiintoinen, Wagneria vaikka. ○

(Seuraavat kaksi sarjakuvaa on poimittu Haglundin albumista Bertil gata går på sta'n. Toisinaan läpensäiväliä sarjoista toisessa haistetaan vanhan loottoripöytä ja toisessa näemme... modernimpaa ilmaisu. Suomentos ja tekstaus Jukka Heiskanen.)

